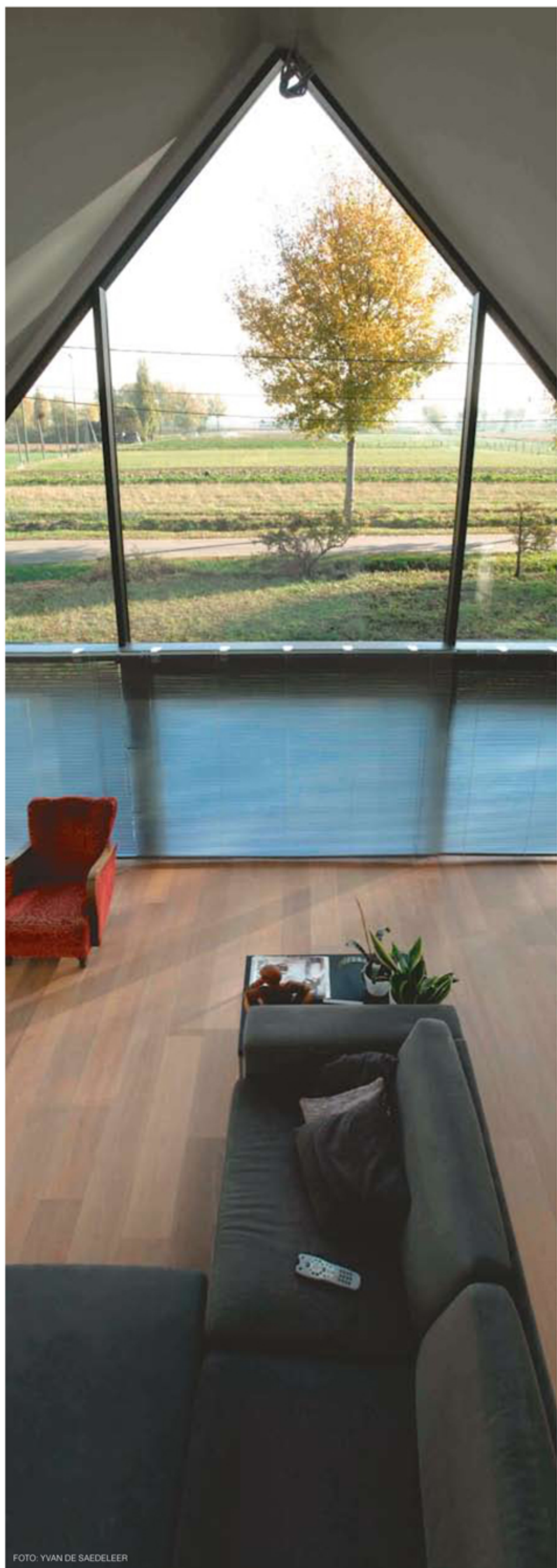

Groot in zijn eenvoud

In een waardevol agrarisch gebied bouwden grafisch vormgeefster An De Dycker en haar vriend Mark, samen met het architectenduo g2architecten, een huis dat zich qua vorm en typologie wonderwel in de omgeving integreert. Al even buitengewoon is de manier waarop het beschikbare woonvolume maximaal nuttig wordt gebruikt. Door het compacte volume, de goede oriëntatie en een reeks duurzame investeringen is dit pareltje van weldoordachte eenvoud eveneens een fraai voorbeeld van een lage-energiewoning.

Het terrein behoorde oorspronkelijk toe aan de broer van Ans grootmoeder. Het hoevetje dat erop stond was heel charmant, maar in heel slechte staat. Renovatie was niet haalbaar. 'Eerst is er een bouwfysisch onderzoek gebeurd', vertelt architect Gregory Gebruers. 'Ik heb een vooropleiding monumentenzorg gevolgd, en op basis daarvan heb ik een inventaris gemaakt van de staat van het huisje. Het bleek net niet verkrot te zijn. Dat was ook onze motivering bij de dienst stedenbouw om het hoevetje te mogen afbreken en te vervangen door een nieuwe woning.' Het huisje bleek immers zonevreemd te zijn. Om dan een pand te mogen afbreken en vervangen, mag het niet verkrot zijn. Opdrachtgevers Mark en An en architecten Gregory en Sarah kregen het voordeel van de twijfel.

An gaf Gregory carte blanche. 'Als grafisch vormgever ben ik vooral actief in het vakgebied architectuur. Ik werk regelmatig mee aan architectuurprojecten als ontwerper van interieurgrafiek en signalisatie. De kwaliteit van de architectuur is zeer belangrijk voor me. Toch is het een bewuste keuze geweest afstand te nemen van het ruimtelijk ontwerp van de woning en dit over te laten aan een architect die qua ideeën op dezelfde lijn zat. Een essentieel punt voor mij was dat wonen, vormgeving en architectuur met elkaar werden verbonden.'

Opkamer

De vorm van de woning tekenden de architecten analoog aan die van de hoeve: een eenvoudig rechthoekig blokje met een hellend dak. Zo kaderde het ontwerp meteen wondergoed in de sfeer van de landschappelijke omgeving.

Ook de indeling met splitlevels verwijst naar de bestaande typologie. De hoeve telde twee gelijkvloerse kamers, een bergkelder, een zolderruimte en een 'opkamer' van ongeveer 4 m² met een weids zicht op het landschappelijk gebied. Op de plaats waar zich vroeger die opkamer bevond, een meter verheven boven het maaiveld, situeert zich nu de zitruimte. De eetruimte en de keuken liggen op hetzelfde niveau als het maaiveld en hebben direct contact met de tuin. Ans werkruimte situeert zich onder het dak. Ook van hieruit heeft ze een prachtig zicht op de omgeving. Slapen en baden gebeuren gedeeltelijk onder de grond. Zo vertoont de woning een fraai contrast tussen een heel open bovengronds volume en een ondergronds volume dat gesloten en geborgen is.

Maximum aan woonruimte

Het hoevetje had een volume van slechts 214 kubieke meter. 'We zijn vertrokken vanuit de idee: we mogen dat verdubbelen, en we zullen dat ook moeten doen', vertelt Gregory. Maar zelfs een bewoonbaar volume van 427 kubieke meter is nog beperkt. Daarom hebben de architecten gewerkt met

FOTO: YVAN DE SAEDELEER

FOTO: YVAN DE SAEDELEER

één centrale circulatieas die de woning doormidden snijdt, waarrond de diverse woonvertrekken zijn georganiseerd. Zo gaat weinig of geen ruimte verloren voor de inkom, de trappartijen en de overlopen.

Ook de schuin oplopende gevellijn is het gevolg van een uitgekiend zoeken naar een maximum aan woonruimte. Daar waar de hoogte onder het dak niet wordt benut, helt de kroonlijst naar beneden. Het is dat verschil van 1 meter dat zich in de gevellijn aftekent. 'Indien we de gevellijn horizontaal hadden gehouden op het hoogste punt, dan overschreden we het maximaal toegelaten bouwvolume en begingen we een bouwvoertreding.'

De dakconstructie is al even eenvoudig als ingenieus. Aangezien een klassiek spantendak met trekkers de binnenruimte kleiner zou hebben gemaakt, werd gekozen voor een gelamelleerde verlijmd houten nokbalk die wordt gedragen door drie punten: de gemetselde kopgevel, een stalen spant in het midden van de woning, en een stalen spant in de beglaasde kopgevel. Vanaf de dakrand vertrekken er om de 60 cm liggers naar de nokligger die gemakkelijk de waaivorm van het dak kunnen volgen. Gezien de stalen spanten de spatkrachten op de gevels opvangen, zijn er geen bijkomende trekkers nodig, en kan de binnenschil van het dak perfect de buitenschil volgen.

Lage-energie woning E55

Ten tijde van het ontwerp, bijna twee jaar geleden, was het isolatiegebeuren nog niet zo'n hot item als

tegenwoordig, maar toch haalt een woning een E-peil van 55. Dat is een bijzonder goede score. Tot eind dit jaar is de maximale E-waarde in Vlaanderen nog E100. Vanaf januari wordt het E80.

Hiervoor werd de hele hoogte van de liggers - 28 cm! - volledig opgevuld met minerale wol en afgewerkt met een dampscherm. De muren zijn geïsoleerd met 10 cm minerale wol, de vloeren met 5 cm gespoten pur, de keldermuren met 6 cm polyurethaan.

Ook de oriëntatie is prima. De grote beglaasde vlakken bevinden zich in het oosten, zodat de woning kan profiteren van de basiswarmte die de ochtendzon geeft. Het glasoppervlakte op het zuiden en westen is beperkt, zodat ook het risico op de oververhitting in de zomer beperkt blijft. In de noordgevel zitten er zogoed als geen openingen.

De verwarming van de woning gebeurt met een grond/water-warmtepomp die de warmte uit de grond haalt en vervolgens naar de vloerverwarming stuurt. 'Van de drie soorten warmtepompen zou een grond/water-warmtepomp hier het grootste rendement hebben, vertelt Mark, de vriend van An. 'Tweede stap was de keuze tussen een verticale of een horizontale warmtewisselaar. Voor een verticale warmtewisselaar moeten aardsondes tot 100 meter diep in de grond worden gebracht. Een diepteboring is duur, en zou omwille van de grondkwaliteit misschien niet mogelijk zijn geweest. De beste optie hier was een horizontaal captatienet: een netwerk van buizen dat onder de vorstgrens in de tuin wordt ingegraven. Overeenkomstig het te verwarmen volume is een oppervlakte van ongeveer 400 m² nodig, maar dat was hier geen probleem.'

Back to basic

De invulling van de ruimtes wilde An back to basic, zodat ze -zoals ze het zelf verwoordt- 'efficiënt' zou kunnen wonen. 'In de keuken wordt zowel geleeft, ontvangen als gegeten. Een aparte eetruimte is er niet. De living gebruiken we om te zitten.'

Binnen bekoort de woning door de sobere vormgeving en het vele wit. 'Over de kleur hebben we heel veel nagedacht. Wit is sober, licht, vrolijk en ruimtevergroterend.' Op de woonkamer, de keuken en de kelder na hebben alle ruimtes een gietvloer in pu, eveneens in het wit. In de keuken en de kelder

ligt een keramische tegel, in de woonkamer koos de bouwvrouw voor parket. 'Voor veelbelopen ruimtes, en zeker voor ruimtes die in contact staan met de tuin, is witte pu veel te delicaat'.

De ruwe structuur van het met planken bekiste betonnen plafond in de keuken combineert schitterend met de strakheid van de inrichting. 'In de jaren 70 werd zo'n plafond veel gebruikt,' weet Gregory, 'maar omwille van de kostprijs is dat uit onze ruwbouwtraditie verdwenen. Tegenwoordig werken we standaard met betonwelfsels, maar die vertonen een verhoogd risico op barsten. Gelukkig werkte de aannemer liever traditioneel, en heeft hij het plafond uitgevoerd voor een beperkte meerprijs. Als de bekisting mooi is uitgevoerd, zoals hier, geeft het de ruimte een afgewerkt effect, zelfs zonder enige decoratie.'

'We hebben heel veel geluk gehad met de uitvoerders', beaamt An. 'Ze zijn onwaarschijnlijk ver meegaan in detailleringen. Vaak hoor je van die horrorstory's. Ons verhaal was een sprookjesverhaal.'

www.g2architecten.be

www.andedycker.be

FOTO: YVAN DE SAEDELEER